

แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

อลิสา เสรีพงษ์^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ สรายุทธ์ เศรษฐขจร¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*alisa0619626244@gmail.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 56 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย สำหรับการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .934 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านกระบวนการดำเนินการ ส่วนด้านการนำองค์กรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประกอบด้วย 7 ด้าน รวม 96 แนวทาง โดยครอบคลุมการกำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารที่ชัดเจน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาบุคลากร การใช้ข้อมูลสารสนเทศและการประเมินผลเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการขับเคลื่อนองค์กรด้วยนวัตกรรม 4F-HTMP Model เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ความเป็นเลิศของสถานศึกษา โรงเรียนท่าชนะ

Guidelines for School Management Toward Excellence of Thachana School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani–Chumphon

Alisa Seriphong^{1*}, Niran Sutheeniran¹ and Sarayuth Sethakhajorn¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*alisa0619626244@gmail.ac.th

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the administration of Thachana School toward excellence under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani–Chumphon; and (2) to investigate the guidelines for administering Thachana School toward excellence under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani–Chumphon. The population consisted of 56 administrators and teachers of Thachana School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani–Chumphon during the 2025 academic year. The entire population was used as the research sample. For the investigation of the guidelines for school administration toward excellence, three key informants were selected through purposive sampling. The research instruments were a five-point rating scale questionnaire with a reliability coefficient of .934 and a semi-structured interview. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that: (1) the overall administration of Thachana School toward excellence in all seven aspects was at a high level. When each aspect was considered individually, the highest mean score was found in the learner-focused aspect, followed by the operational process aspect, while the leadership aspect had the lowest mean score. (2) The guidelines for administering Thachana School toward excellence consisted of seven aspects comprising a total of 96 guidelines. These guidelines covered establishing clear administrative policies and directions, analyzing the organizational environment for strategic planning, focusing on learners as the center of educational management, developing personnel, utilizing information systems and continuous evaluation for improvement, and driving the organization through the 4F–HTMP Model to enhance school quality toward sustainable excellence.

Keywords: Excellence in Educational Institutions, Thachana School

บทนำ

ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งเป็นการพัฒนาทางสถาบันของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ โดยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคส่วนต่างๆ ได้ดีขึ้น อาทิ การปรับปรุงกระบวนการและรูปแบบการให้บริการสาธารณะในรูปแบบดิจิทัล การพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานภาครัฐ ทั้งนี้ ยังพบว่าประเทศไทยมีความโดดเด่นในการพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลและการอำนวยความสะดวกให้กับภาคธุรกิจโดยในปี 2563 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จากองค์การสหประชาชาติให้อยู่ในอันดับที่ 57 จากทั้งหมด 193 ประเทศ ดีขึ้นจากอันดับที่ 77 ในปี 2559 การพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อส่งเสริมทุนทางสถาบันของประเทศไทยในระยะเวลา ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงอยู่ที่การยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภาครัฐ ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรมและทันต่อสถานการณ์ โดยเร่งปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถให้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐานแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียม มีการเชื่อมโยงจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นได้อย่างมีบูรณาการ และมีธรรมาภิบาล เพื่อรักษาเสถียรภาพทางสังคมและฟื้นฟูความเชื่อมั่นในรัฐ เป็นการเสริมสร้างทุนทางสถาบันของประเทศ ซึ่งการปฏิรูปภาครัฐเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญของไทยมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่คนในสังคมส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้ ด้านสิทธิมนุษยชน ภาครัฐจึงต้องเร่งพัฒนากรอบทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการสาธารณะให้มีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลและกระบวนการมีส่วนร่วมในการออกแบบนโยบายสาธารณะและการกำกับดูแลการดำเนินงานของรัฐ ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่ปรับเปลี่ยนไปได้อย่างฉับไว เพื่อเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยภาครัฐต้องทบทวนบทบาทและกระบวนการทำงาน เน้นการพัฒนาสมรรถนะให้ยึดหยุ่นคล่องตัว เชื่อมโยง และเปิดกว้างควบคู่กับการพัฒนาข้อมูลและบริการภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจ สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็วและประหยัด เพื่อให้สามารถให้บริการสาธารณะที่มีคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเท่าทันต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชนและทุกภาคส่วน ซึ่งต้องมีการปรับระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลภาครัฐ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่จำเป็นในการให้บริการภาครัฐแบบดิจิทัล รวมถึงยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหมดความจำเป็น พร้อมกับการพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต เพื่อให้ประเทศไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะ ทันสมัย คล่องตัวและตอบโจทย์ประชาชน สามารถเป็นปัจจัย ผลักดันการพลิกโฉมประเทศได้อย่างแท้จริง [1]

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการปลูกฝังจิตสำนึก คุณธรรมและจริยธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องมีความเป็นเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายสูงสุด คือ คุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาที่เป็นเลิศ จากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ 7 ด้าน ได้แก่ การนำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียน การมุ่งเน้นบุคลากร กระบวนการดำเนินงาน การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ และผลลัพธ์การดำเนินงาน ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนด้านเทคโนโลยี และรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการพัฒนานตนเองในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ (Independent Study : IS) มี การทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางการศึกษาในหลากหลายมิติกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมมือในการจัดการศึกษา พัฒนา

หลักสูตร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน และสนับสนุนงานต่างๆ เพื่อตอบสนองนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติ สถานศึกษามีการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลให้ด้านคุณภาพผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่ำกว่า 3.00 เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด และสามารถนำผลการจัดการเรียนการสอนมาต่อยอดเพื่อส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพ และมีโอกาสแสดงความสามารถของตนเอง โดยการส่งนักเรียนเข้าแข่งขันในและได้รับรางวัลจากการแข่งขันในรายการต่างๆ ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารและครูจะต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (SARปี 67 หน้า 6-7) [2]

โรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 โดยภาพรวมการบริหารงานของสถานศึกษาจากรายงานประเมินตนเองตามบทบาทหน้าที่ประจำปีการศึกษา 2567 (SAR) นั้น สถานศึกษามีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการพัฒนาของสถานศึกษา นโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายตามบริบท สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาของผู้เรียน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดเน้นของสถานศึกษา และสภาพของชุมชนท้องถิ่นมีการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน เพื่อการสื่อสารได้ ใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้ ซึ่งโรงเรียนท่าชนะมีแนวทางที่จะยกระดับเป็นโรงเรียนตามมาตรฐานสากลตามกรอบ SCQA ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพการดำเนินงาน ทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ มีความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 56 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประกอบด้วย 7 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1)ด้านการนำองค์กร 2)ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3)ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน 4)ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 5)ด้านกระบวนการดำเนินการ 6)ด้านการวัด การวิเคราะห์ผลและการจัดการความรู้ 7)ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 7 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านการนำองค์กร 2)ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3)ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน 4)ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 5)ด้านกระบวนการดำเนินการ 6)ด้านการวัด การวิเคราะห์ผลและการจัดการความรู้ 7)ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00
5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเวียงสระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น .934
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 56 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 56 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้โรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 56 ฉบับ เก็บคืนได้จำนวน 52 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.86

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากระดับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และระดับการศึกษา โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพร ใน 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน 4) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 5) ด้านกระบวนการดำเนินการ 6) ด้านการวัด การวิเคราะห์ผลและการจัดการความรู้ และ 7) ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ [3]

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและ การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 3 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพร ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี และมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพรเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยนำผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย แปลว่า มีความสำคัญสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าที่มีค่าเฉลี่ยมาก จึงนำหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลเรื่องการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพร ผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพร

3.ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวม 7 ด้าน

(N=52)

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการนำองค์กร	4.29	0.67	มาก	7
2	ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.33	0.59	มาก	6
3	ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน	4.59	0.37	มากที่สุด	1
4	ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	4.45	0.54	มาก	3
5	ด้านกระบวนการดำเนินการ	4.53	0.47	มากที่สุด	2
6	ด้านการวัด การวิเคราะห์ผลและการจัดการความรู้	4.39	0.53	มาก	5
7	ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ	4.41	0.45	มาก	4
รวม		4.42	0.52	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.59$) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการดำเนินการ ($\mu=4.53$) ส่วนด้านการนำองค์กร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.29$)

แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า

ด้านการนำองค์กร การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในด้านการนำองค์กร มุ่งเน้นบทบาทของผู้บริหารในการกำหนดทิศทางและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างชัดเจนและบูรณาการไว้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ควบคู่กับการส่งเสริมกิจกรรมจิตสาธารณะ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ครูและบุคลากรมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังพฤติกรรมดังกล่าวผ่านการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน อีกทั้ง โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงาน ผู้บริหารและครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี

ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ สถานศึกษามีการดำเนินการวางแผนเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และแผนพัฒนา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมส่งผลให้เกิดความเป็นเจ้าของร่วมและสามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างชัดเจน และเชื่อมโยงเป้าหมายขององค์กรกับบริบทจริงของโรงเรียนและชุมชนได้อย่างเหมาะสม การนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจ ยังช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการดำเนินงาน และเพิ่มความแม่นยำในการกำหนดแนวทางพัฒนา นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ยังช่วยสร้างความเข้าใจร่วมและความร่วมมือในการดำเนินงาน ส่งผลให้แผนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จและการนำวงจร PDCA มาใช้ในการบริหารจัดการ ยังช่วยให้แผนมีความยืดหยุ่น สามารถติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง

ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน โรงเรียนให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา โดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล และออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูผู้สอนใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบโครงงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลช่วยให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตรงตามศักยภาพ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการมีส่วนร่วม ฝึกคิดวิเคราะห์ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในอนาคต

ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพครูทั้งด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถนะวิชาชีพ มีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน และพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงการจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ ช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางการศึกษา และนำความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาวิธีการสอนอย่างต่อเนื่อง

ด้านกระบวนการดำเนินการ โรงเรียนมีการบริหารจัดการกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้รูปแบบ 4F-HTMP Model เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน ควบคู่กับการใช้วงจร PDCA ในทุกขั้นตอน มีการบูรณาการการทำงานของทุกฝ่าย และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการข้อมูล การสื่อสาร และการตัดสินใจ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการออกแบบและควบคุมกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

ด้านการวัด การวิเคราะห์ผลและการจัดการความรู้ สถานศึกษามีระบบการเก็บข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน โดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการวิเคราะห์และตัดสินใจ ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ในระดับองค์กร มีการส่งเสริมการจัดการความรู้ผ่านกิจกรรม PLC การประชุม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาคำถามความรู้ภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สถานศึกษามีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการข้อมูลและการใช้ข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสมัยใหม่ การมีระบบฐานข้อมูลที่มีคุณภาพช่วยให้ผู้บริหารและครูสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน ตัดสินใจ และปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน การใช้วิธีการวัดและ

ประเมินผลที่หลากหลายยังช่วยให้สามารถสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างตรงจุด

ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ผลลัพธ์ของการดำเนินงานสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนต้องประเมินผลในทุกมิติ ทั้งด้านผู้เรียน บุคลากร และระบบการบริหาร โดยเน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การสนับสนุนการแข่งขันทางวิชาการ และการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ความร่วมมือจากผู้บริหารและชุมชน รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียน จะช่วยให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือด้านกระบวนการดำเนินการ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้านการวัด การวิเคราะห์ผล และการจัดการความรู้ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ส่วนด้านการนำองค์กร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนท่าชนะมีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ส่งผลให้ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนมี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสะท้อนถึงการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบกับโรงเรียนมีการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน และมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ด้านกระบวนการดำเนินการอยู่ในระดับสูง อีกทั้งการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากร เช่น การอบรม การพัฒนาวิชาชีพ และการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้ด้านการมุ่งเน้นบุคลากรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ในส่วนของด้านผลลัพธ์การดำเนินการ และด้านการวัดผล การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ที่อยู่ในระดับมากนั้น แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการ มีการติดตามประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นลักษณะขององค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ อย่างไรก็ตาม ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา อาจเกิดจากการที่การกำหนดทิศทางและแผนระยะยาวยังไม่สามารถเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือยังขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการกำหนดกลยุทธ์ จุดที่ควรพัฒนา คือ การนำองค์กร อาจสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารยังมีข้อจำกัดในด้านการเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ การสื่อสารนโยบาย และการสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรอย่างทั่วถึง ส่งผลให้การขับเคลื่อนองค์กรยังไม่สามารถสร้างพลังร่วม (Synergy) ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร ทั้งด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ การสื่อสารองค์กร การสร้างแรงจูงใจ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร เพื่อยกระดับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ [1] ที่ได้กล่าวว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มุ่งยกระดับคุณภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานทั่วทั้งองค์กรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยยึดคุณภาพผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ มีการวางแผน ดำเนินงานประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ส่งเสริมความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความโดดเด่นเป็นที่ยอมรับและสามารถเป็นแบบอย่างแก่สถานศึกษาอื่นได้ พร้อมทั้งมีทั้งศักยภาพในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา ดอนเงิน [4] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงรายกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าระดับสภาพการ

บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตราภรณ์ สามไชย [5] ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศและหาแนวทางการบริหาร สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 กลุ่ม ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 302 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่ม อย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดประชุมสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สรุปผล

แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุ ราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย ด้าน พบว่า ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษามีความโดดเด่นอย่างชัดเจนในด้านการพัฒนา ศักยภาพผู้เรียน โดยเฉพาะการเสริมสร้างทักษะ ความสามารถ และโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียม ความพร้อมของผู้เรียนสู่การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต การที่โรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมที่เน้น สมรรถนะ การแข่งขันทางวิชาการ และการเชื่อมโยงกับสายอาชีพ แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ แนวโน้มการศึกษายุคใหม่ที่เน้นผลลัพธ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ การจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนยัง สะท้อนถึงความพยายามในการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนและพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญของการจัด การศึกษาแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ผู้เรียนจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม และความผูกพันต่อองค์กร แต่กลับมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งอาจสะท้อนว่า กิจกรรมดังกล่าวยังไม่ได้รับการให้ความสำคัญในเชิงระบบเท่ากับกิจกรรมที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และทักษะของผู้เรียน ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากบริบทของการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนในเชิงสมรรถนะและผลลัพธ์ที่วัดได้อย่างเป็น รูปธรรม ทำให้ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับการออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมที่ตอบสนองต่อศักยภาพรายบุคคล มากกว่า การพัฒนาความสัมพันธ์เชิงบรรยากาศและความผูกพันของผู้เรียนกับสถานศึกษา อย่างไรก็ตามหากสถานศึกษา สามารถบูรณาการกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเสริมสร้าง แรงจูงใจ ความสุขในการเรียนรู้ และความผูกพันกับโรงเรียน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในระยะยาว รองลงมาคือ ด้านกระบวนการดำเนินการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษา มีความเข้มแข็งอย่างชัดเจนในด้านการออกแบบและบริหาร กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยสามารถนำหลักการบริหารเชิงคุณภาพมาใช้ในการควบคุม ติดตาม และปรับปรุง งานได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานมีความเป็นระเบียบ มีทิศทาง และสามารถตรวจสอบได้ อย่างไรก็ตาม การสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กรยังอาจไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร โดยเฉพาะในรูปแบบของชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานตามวงจร PDCA และระบบบริหารงานที่ชัดเจนเป็นกระบวนการที่เป็น ทางการ มีขั้นตอนแน่นอนและสามารถเห็นผลลัพธ์ได้เป็นรูปธรรม ทำให้บุคลากรรับรู้ถึงประสิทธิภาพของระบบได้อย่างชัดเจน ขณะที่การดำเนินงานในรูปแบบ PLC แม้จะมีการส่งเสริม แต่หากยังขาดความต่อเนื่อง ขาดการเชื่อมโยงกับปัญหาการจัดการ เรียนการสอนจริง หรือยังไม่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน อาจทำให้บุคลากรรับรู้ถึงความสำคัญและ ประสิทธิภาพของกระบวนการดังกล่าวในระดับที่ต่ำกว่า นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนากระบวนการดำเนินงาน

ในปัจจุบันอาจเน้นไปที่โครงสร้างและระบบงานมากกว่ามิติของการเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร ดังนั้น หากสถานศึกษาสามารถยกระดับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานประจำ เชื่อมโยงกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนทั้งในระดับบุคคลและองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสราษฐานี พุมพร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการนำองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ให้มีความชัดเจนและต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น โดยสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนในการตัดสินใจและการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มากขึ้น รวมทั้งควรพัฒนากิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและจิตสาธารณะให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์และความเข้มแข็งของโรงเรียนในระยะยาว

2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารควรพัฒนาระบบการวางแผนเชิงกลยุทธ์ให้ครอบคลุมทั้งการกำหนดเป้าหมาย การนำแผนไปปฏิบัติ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยควรใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและกำหนดทิศทางการพัฒนา อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเชิงกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของร่วม และควรให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลและทบทวนแผนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับปรุงพัฒนาได้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง

3. ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยควรวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ และความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อนำไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้แบบโครงงานการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนให้มากขึ้น ควบคู่กับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านการเรียน พฤติกรรม และสุขภาวะทางจิตใจอย่างใกล้ชิดและเป็นระบบ

4. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยจัดทำแผนพัฒนารายบุคคลให้สอดคล้องกับบทบาท หน้าที่ และความต้องการจำเป็นของครูและบุคลากรแต่ละคน ควรสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน และพัฒนาวิชาชีพในรูปแบบต่าง ๆ อย่างทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ ตลอดจนสร้างแรงจูงใจ ชักจูง กำลังใจ และระบบยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคลากรที่มีผลงานดีเด่น เพื่อให้เกิดพลังในการพัฒนางานอย่างยั่งยืน

5. ด้านกระบวนการดำเนินการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบการดำเนินงานให้มีความเป็นระบบ เชื่อมโยง และตรวจสอบได้มากยิ่งขึ้น โดยอาจนำรูปแบบหรือเครื่องมือการบริหาร เช่น PDCA หรือรูปแบบการบริหารเฉพาะของโรงเรียนมาใช้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานในทุกฝ่าย ควรพัฒนาระบบการสื่อสารภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บุคลากรทุกคนรับทราบข้อมูลและดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ การติดตามงาน และการตัดสินใจให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6. ด้านการวัด การวิเคราะห์ผลและการจัดการความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบการวัดผล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการความรู้ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยควรจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงในทุกระดับ ทั้งระดับผู้เรียน ครู กลุ่มงาน และสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดและ

ประเมินผลที่หลากหลาย และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ควรพัฒนาระบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรผ่านการประชุม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดเก็บองค์ความรู้ที่เป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์การดำเนินงานให้ชัดเจน ครอบคลุมทั้ง ด้านผู้เรียน บุคลากร การบริหารจัดการ และความสัมพันธ์กับชุมชน พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็น พัฒนาการและสามารถปรับปรุงการดำเนินงานได้ตรงจุด ควรให้ความสำคัญกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การ พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนควบคู่กันไป ตลอดจนพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มี ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสราษฏร์ธานี ชุมพร
3. ควรมีการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสราษฏร์ธานี ชุมพร

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] Office of the Public Sector Development Commission. (2019). *Public sector management quality award criteria B.E. 2562 (2019)* [Online]. Retrieved from Office of the Public Sector Development Commission
- [2] Office of the National Education Commission. (2011). *National Education Act B.E. 2542 (1999) and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002))*. Bangkok, Thailand: Prikwan Graphic.
- [3] Srisa-ard, B. (2017). *Introduction to research (10th ed.)*. Suwiriyasarn. (In Thai)
- [4] Donngern, R. (2024). *A study of school administration toward excellence under the Secondary Educational Service Area Office Chiang Rai* [Master's thesis, University of Phayao].
- [5] Samchai, J. (2018). *Guidelines for school administration toward excellence of schools in Kamphaeng Phet Province under the Secondary Educational Service Area Office 41* [Master of Education thesis, Nakhon Sawan Rajabhat University]